

Kortfattet beskrivelse af vådområdeprojektet i Alling Ådal fra Brusgård og Gammel Ølstvadbro til Ny Rævebro v. Vester Alling - formål, indhold og konsekvenser.

Det her beskrevne projekt blev af Århus Amt udset som mulig vådområdeprojekt til opfyldelsen af målene i VMP II. Der blev udarbejdet såvel en teknisk/biologisk som en ejendomsmæssig forundersøgelse, der viste at der var grundlag for at etablere et stort vådområde på 531 ha.

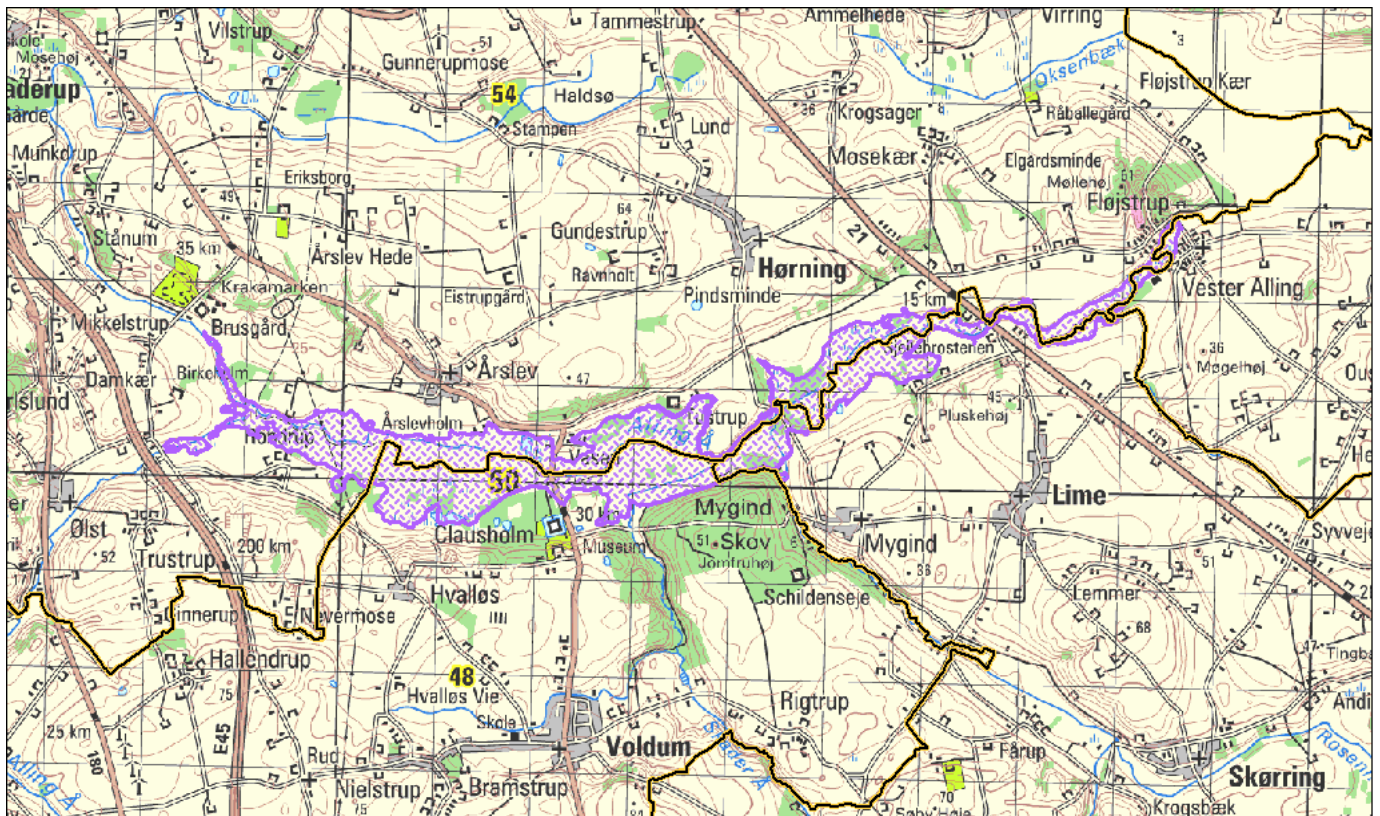
På baggrund af projektets størrelse blev igangsatte Århus Amt i 2002 en VVM med udsendelse af debatoplæg og afholdelse af en 8 ugers offentlighedsfase.

Projektet kunne imidlertid ikke realiseres inden for de generelle bevillingsrammer under VMP II og blev derfor skrinlagt af amtet i 2005 trods positiv interesse blandt lodsejerne.

Efterfølgende er det i 2006 lykkedes Miljøministeriet at tilvejebringe det økonomiske grundlag for at realisere projektet. Skov- og Naturstyrelsen med det lokale statsskovdistrikt på Fussingø bliver bygherre på projektet.

Overordnet projektbeskrivelse.

Projektområdet er på ca. 530 ha og omfatter engarealer langs Alling Å fra Brusgård Møllebæk til Vester Alling (Ny Rævebro), som det fremgår af nedenstående kort med angivelse af kommunegrænser.

Gennemførelse af vådområdeprojektet indebærer følgende indgreb:

- Afbrydelse af dræn og grøfter inden for projektområdet,
- Nedlæggelse af 3 private pumpelag (Årslevholm/Clausholm, Clausholm og Tustrup Hovedgård)
- Ophør af grødeskæring i Alling Å inden for projektområdet

Projektet vil ifølge beregninger resultere i tilbageholdelse af ca. 102 t. kvælstof, hvilket svarer til 19 % af den samlede kvælstoftransport i Alling Å ved Vester Alling, og projektet vil dermed bidrage væsentligt til en bedre vandkvalitet i recipienten Grund Fjord/Randers Fjord.

Ophør af grødeskæring vil føre til en forbedret vandløbskvalitet med en mere naturlig og varieret grødesammensætning. Et mere varieret plantesamfund i årn vil medvirke til at øge den fysiske variation i vandløbet.

Projektet berører 219 ha, der er registreret som beskyttet natur, hvoraf en stor del som følge af projektet vil blive vådere end det er i dag. Til gengæld vil projektet resultere i ca. 300 ha nye naturarealer.

Ådalen vil, når projektet er gennemført, fremtræde som en mosaik af øer, søer, sumpede områder, rørskov og tilvoksede partier med krat eller sumpskov.

Lodsejere

Projektet involverer et stort antal lodsejere. I den ejendomsmæssige forundersøgelse fra 2002 indgik 94 lodsejere. Undersøgelsen konkluderede, at der var positiv interesse for at indgå i projektet under forudsætning af, at behovet for erstatningsarealer kunne imødekommes

Den landbrugsmæssige udnyttelse er stærkest i den vestlige del af projektområdet, som er kendetegnet ved en høj andel af agerjord, mens der i navnlig den østlige del, er relativt store naturområder.

Alling Å.

Vådområdeprojektet berører en 14,4 km lang strækning af Alling Å beliggende mellem Gl. Ølsvadbro og Ny Rævebro v. V. Alling. Vandløbets fald er stærkt aftagende i forløbet med et fald på >1 % oven for Rødebro. Herfra frem til Nybro 0,6 % og på strækningen frem til Ny Rævebro er faldet i gennemsnit 0,2 %.

Ophør af grødeskæring har navnlig betydning for arealerne beliggende langs de nedstrøms arealer med lave faldforhold.

Berørte tilløb.

Projektet berører i varierende omfang følgende tilløb: Brusgaard Møllebæk, Skørring Å (Rosenholm Å), Skader Å, Årslevholm bæk, Alling Bæk, Limefløbet og Syvveje Bæk

Påvirkede arealer.

Gennemførelse af projektet vil resultere i 68 ha med frit vandspejl, 144 ha sumpområder, 198 ha våde enge og 121 ha tørre enge.

Næringsstoffer.

Der blev i 2003 gennemført en teknisk/biologisk forundersøgelse af Hedesleskabet. I deres rapport angiver de kvælstoffjernelsen ved projektet til 125 tons. DMU har sat spørgsmålstegn ved nogle af forudsætningerne i projektet, hvorefter kvælstoffjernelsen efterfølgende er genberegnet til 102 tons.

Tilbageholdelse af de 102 t. kvælstof fremkommer som en sum af

- oversvømmelser af engarealer – 26 t N
- infiltration af drænvand fra opland – 66 t
- ophør af dyrkning – 10 t

(Se uddybende beregninger på side 3 i vedhæftede notat om vedrørende oversvømmelser og kvælstofomsætning)

Der vil kunne ske en midlertidig frigivelse af fosfor fra permanent vanddækkede arealer. Mængden af frigivet fosfor vil dog være beskeden i forhold til fosfortransporten i Alling Å og på sigt forventes en netto fosfortilbageholdelse som følge af oversvømmelser.

Det forventes ikke, at projektet vil medføre udvaskning af jern med udfældning af okker.

Botaniske forhold.

Der er i projektområdet registret 4 ekstremrigkær, der er beskrevet i en rapport fra Århus Amt 2002. Der er i forbindelse med forundersøgelsen foretaget yderligere registreringer af Hedeselskabet, der har benyttet et værdisætningssystem for naturtyper udviklet af Århus Amt.

Af de 4 ekstremrigkær vurderes de 3, som er beliggende øst for Nybro, ikke at blive påvirket i negativ retning ved gennemførelse af projektet ud fra den betragtning, at de i forvejen er stærkt vældpåvirkede og delvis står med åbent vandspejl. Det fjerde ekstremrigkær er beliggende nord for Clausholm i yderkanten og vurderes kun at blive påvirket i begrænset omfang af de projekterede ændringer, idet dog vigtigheden af fortsat pleje med afgræsning er betonet.

Derudover er der i forundersøgelsen konstateret et område med høj værdisætning umiddelbart nord for Hvalløs. Området vil kun blive moderat påvirket (fremtidig tør eng) og vil under forudsætning af fortsat afgræsning kunne bevare sin værdi.

Generelt vil en gennemførelse af projektet ændre de nuværende naturtyper. §3 enge på drænedes arealer langs åen vil ændre karakter til mere sumpede områder og i nogen områder fremstå med permanent vandspejl. De nuværende tørre enge vil i vidt omfang blive mere fugtige. Dyrkede arealer vil blive taget ud af drift og udvikle sig til nye naturområder med varierende fugtighedsforhold.

Samlet vil den botaniske – og faunamæssige – værdi for hele projektområdet øges, idet resultatet af projektet bliver et stort sammenhængende vådområde med mosaikker af forskellige bevaringsværdige naturtyper.

Afvandingsmæssige konsekvenser uden for projektområdet.

Den teknisk/biologiske forundersøgelse konkluderer, at en gennemførelse af projektet vil medføre færre og mindre omfattende oversvømmelser på de nedstrømsliggende enge frem til Gl. Estrup Bro,

idet de oversvømmede enge inden for projektområdet vil fungere som buffer ved store afstrømningshændelser.

På grund af større faldforhold opstrøms i projektområdet vil der stort set aldrig forekomme oversvømmelser på arealer lang de øverste 4.000 m af vandløbet i projektområdet.

Tekniske anlæg inden for projektområdet.

- Broer
- Ledningsanlæg
 - El
 - 150 kV luftledning Trige Moselund (Midtjyske Net) på stålmaster
 - 60 kV højspændingsledning Allingåbro-Ølst (Midtjyske Net) på træmaster
 - 10 kV luftledning øst for Rødebro
 - Højspændingskabel krydser åen 300 m. øst for Sjellebro (ELRO-net)
 - Højspændingskabel krydser Brusgård Bæk
 - Højspændingskabel krydser åen øst for Rødebro
 - Lavspændingskabel fra Robdrup krydser åen.
 - Spildevand
 - Lime afløbet (Syddjurs kommune)
 - Afløb fra Randersvej 195 ???
 - Spildevand fra Hvalløs
 - Olieledning
 - POL – ledning 300-500 m. øst for Randersvej
 - Telekabel
 - Telekabel langs vestsiden af Randersvej
 - Telekabel nord for Robdrup
 - Telekabel langs Clausholmvej

Fortidsminder (Sjellebro-stenen)

- Vest for Sjellebro på engen nord for Allingå findes et interessant fortidsminde. En ½ meter høj sten, forsynet med et maskebillede, der formodes at være rejst i vikingetiden i forbindelse med en overgang over åen som et værn mod åmanden. Man blev opmærksom på stenens maskebillede i 1951 og ved efterfølgende arkæologiske studier afdækkede man meget velbevarede rester af 4 oldtidsveje, bl.a. en træbro fra vikingetiden. Vådømrådeprojektet vil understøtte bevarelsen af træbroen.
- Der er ifølge Randers Kulturhistoriske museum derudover ikke kendskab til mange registrerede fortidsminder i projektområdet, der vil blive påvirket af projektet.

Rekreative interesser

- Lystfiskere
 - En lokal lystfiskerforening fremsendte i forbindelse med debatoplægget i 2002 bemærkninger, hvori man bekymrede sig for at ophøret af vandløbsvedligeholdelsen ville medføre at der ikke fortsat ville være en åben strømrørende. Endvidere fandt man at oversvømmede enge kunne føre til rådden vand og iltsvind og fiskedød til følge

- DOF
 - DOF har under idefasen i 2002 erklæret sig positive over for genskabelse af våde enge med græsning og høslæt, der vil være til gavn for en række engfugle. Samtidig opfordrede man til at eksisterende opvækst af pil og andre træer på området fældes. Endvidere anbefalede man at sikre adgang til at opleve området ved etablering af fugletårne eller skjul samt fastholde eller etablere trampestier i området.
- Det er forudsat i Skov- og naturstyrelsens tilsagn om bevilling i 2006, at rekreative muligheder for befolkningen, f.eks. ved adgang og udkigspunkter, indtænkes yderligere i projektet. Det vil således være relevant at sætte ekstra fokus på dette aspekt i idefasen.

Myndighedstilladelser

- Ændring af vandløbregulativet for Alling Å
- Dispensation efter NBL og VL (okkerlov, planlov)
- Miljømålsloven (vandplaner)
- VVM-redegørelse -> kommuneplantillæg udarbejdes af MC Århus?
- Museumsloven

Inddragelse af offentligheden

Offentligheden inddrages i projektudarbejdelsen, formelt begrundet i bl.a. Århuskonventionen. VVM-pligten og udarbejdelse af VVM-redegørelse sikrer formentlig at kravene i Århuskonventionen opfyldes.

Virkemidler til projektets gennemførelse

- Der forudsættes frivillighed i projektdeltagelsen, dvs. kun helt undtagelsesvist ekspropriation.
- Projektarealet forudsættes fortsat at være i privat eje.
- Der aftales en erstatning for værdiforringelse med de berørte landmænd og/eller arealerne indgår i en jordfordeling.
- Projektet (erstatninger, projektering og anlæg) finansieres af Miljøministeriet (Skov- og Naturstyrelsen) gennem oprindelig VMP II bevilling nu samfinansieret med de generelle naturforvaltningsmidler.